

ПІДРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО УЧНЯ-ЧИТАЧА

Т. О. Яценко, докт. пед. наук

Одним із важливих завдань Нової української школи є оновлення змісту шкільної літературної освіти та створення якісного навчально-методичного забезпечення. У контексті означених цілей актуальним залишається твердження вченого-методиста О. М. Бандури щодо підручника української літератури, який повинен бути для учнів не лише джерелом знань, а й робочою книгою, що навчає їх глибоко осмислювати навчальний матеріал і самостійно здобувати нову навчальну інформацію.

Навчальний матеріал підручника «Українська література. 10 клас» (рівень стандарту), підготовленого співробітниками літературного сектору відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України, подано з дотриманням дидактичних принципів системності та доступності навчання, з урахуванням психологічних характеристик учнів цієї вікової групи, що забезпечує формування ґрунтовних предметних знань з української літератури. У передмові-зверненні до учнів умотивовано задекларовану авторами основну концепцію підручника – реалізацію ідей суб'єкт-суб'єктного літературного навчання.

У контексті завдань особистісно орієнтованого та компетентнісного навчання розроблено рубрики «Читацький путівник», «Читацькі діалоги», «Запитання і завдання», «Читацькі проекти», «Читацький самоконтроль», «Оцінюємо пройдений шлях». Компетентнісна зорієнтованість навчального матеріалу підручника, що прослідковується у змісті художньо-публіцистичних нарисів і методичному апараті, передбачає розвиток емоційно-ціннісної, літературознавчої, загальнокультурної та компаративної компетенцій учнів. Формуванню компетентного учня-читача також сприяє навчальний матеріал рубрик «Знайомство здалеку і зблизька» та «Художній світ письменника», в яких із помірним використанням історичних, епістолярних і літературно-критичних джерел об'єктивно і змістовно висвітлено життєвий і творчий шлях письменників, що створює передумови для формування в уяві учнів цілісного образу митця. Рубрика «Читацькі діалоги» налаштовує на діалог із художнім текстом, а запитання і завдання апелюють до читацького досвіду школярів та передбачають визначення особистісного ставлення до твору. Збалансовано представлено аналітичні запитання репродуктивного, частково-пошукового та проблемного характеру, що методично переконливо забезпечує організацію різних видів навчальної діяльності. Текст рубрики «Оцінюємо пройдений шлях» спонукає учнів осмислити власний шлях щодо підвищення рівня читацької компетентності.

Отже, підручник «Українська література. 10 клас» (рівень стандарту) засвідчує відповідність цілям сучасної парадигми навчання щодо формуванню компетентного учня-читача та підвищення ефективності навчання української літератури в школі загалом.